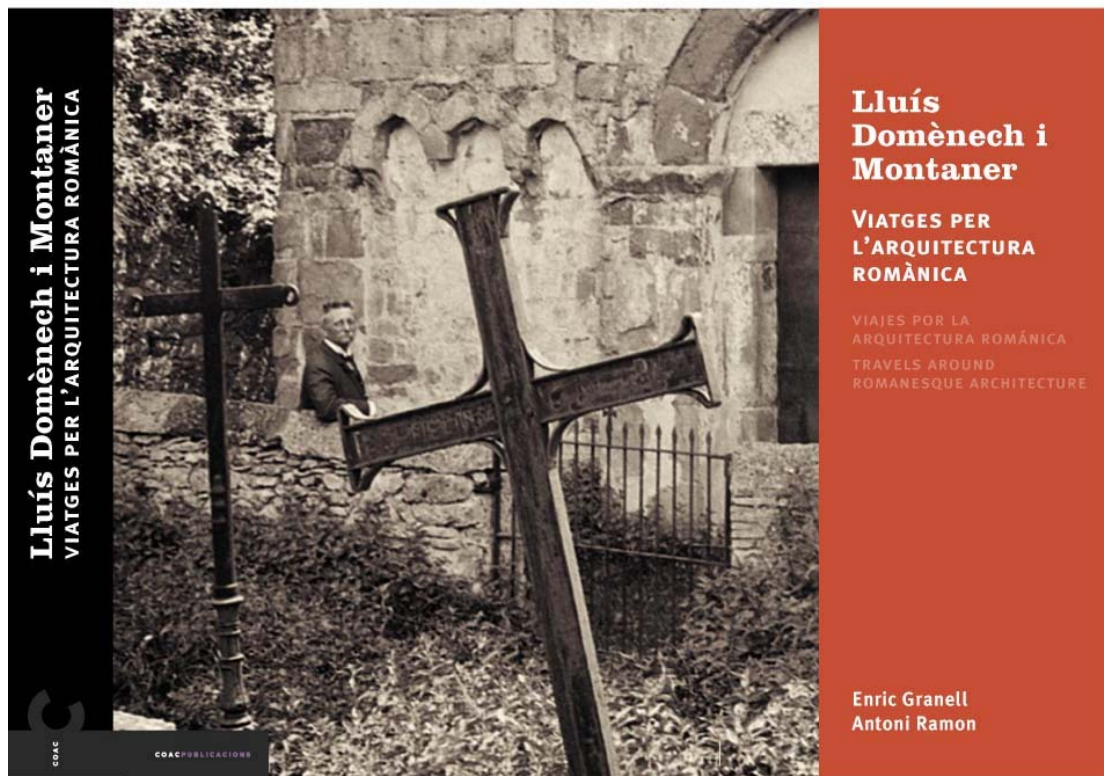

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

NOVETAT EDITORIAL

Barcelona, 17 de maig de 2006

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

NOVETAT EDITORIAL

EL COL·LEGI D'ARQUITECTES EDITA EL LLIBRE "LLUÍS DOMENECH I MONTANER. VIATGES PER L'ARQUITECTURA ROMÀNICA"

Barcelona, a 17 de maig de 2006. - El Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) presenta el llibre *Lluís Domènech i Montaner. Viatges per l'arquitectura romànica*, un recull inèdit dels dibuixos, plànols, fotografies i material documental que l'arquitecte català va reunir al llarg dels viatges realitzats de 1893 al 1906 per la geografia catalana per conèixer el patrimoni romànic català. Aquest fons actualment forma part de la donació que la família de Domènech i Montaner va realitzar l'any 2000 a l'Arxiu Històric del COAC. Prop de 1.500 plaques fotogràfiques, plànols de les esglésies, fotografies d'època, esbossos i d'altres documents de l'època integren el fons que l'arquitecte va recollir amb l'objectiu d'editar una història del romànic català, i que mai va poder publicar.

Finalment, cent anys més tard i després d'un treball de catalogació i restauració realitzat per l'Arxiu Històric del COAC, aquestes peces surten a la llum en un llibre i com a peces integrants de l'exposició al MNAC *Lluís Domènech i Montaner i la descoberta del romànic* que permet reunir els papers de Domènech i Montaner amb les obres d'art de la col·lecció de romànic del MNAC.

El llibre, coordinat pels arquitectes Enric Granell i Anton Ramon, inclou les anotacions en català pre-fabrià que Lluís Domènech i Montaner (Barcelona, 1873-1923) va realitzar en diverses expedicions per conèixer els orígens de l'art català. Consta de 336 pàgines, en edició trilingüe (català, castellà i anglès) i presenta cronològicament els diversos viatges realitzats per l'arquitecte. D'entre les esglésies, catedrals i d'altres construccions romàniques apareixen referenciades al llibre Santa Maria d'All, Angostrina, Sant Esteve de Guils, Santa Eugènia de Saga, Santa Cecília de Bolvir, Escalarre, Els Arcs de Santa Pau, Sant Martí Sarroca, Santa Maria de Senterada, Sant Miquel d'Olèrdola, El Marquet, Sant Pere de Camprodon, Santa Maria de Costujes, Erill-la-Vall, Sant Pere de Montgrony, Sant Ponç de Corbera, Santa Maria Lavaix, Santa Maria de l'Espirà de l'Aglí, Sant Pere del Burgal, Sant Esteve d'Abella de la Conca Isil, Santa Maria d'Agramunt, l'Assumpció de Maria de Bossost, Sant Climent de Taüll, Gerri de la Sal, Santa Maria de Besalú, Santa Maria de Cap d'Aran, Sant Joan les Fonts, Sant Pere de Galligants, Cornellà de Conflent, La Seu d'Urgell, Sant Joan de les Abadesses, Sant Pere de Besalú, Sant Pere de Roda, Sant Pere de Cervera, o les Catedrals de Girona, Tarragona, Tortosa i Barcelona.

L'any 2000, els hereus de Domènech i Montaner van fer donació d'aquest valuós material a l'Arxiu Històric del COAC, que des d'aleshores s'ha encarregat de la seva identificació, catalogació, i restauració per tal de recuperar el seu valor com a font d'estudi del patrimoni històric del nostre país. La totalitat d'aquest material ha estat digitalitzat amb el suport de la Fundació Caixa de Catalunya. L'Arxiu Històric del COAC va ser creat l'any 1968 a partir del fons documental de l'Associació d'Arquitectes i del mateix Col·legi. Es nodreix de les donacions de plànols i documents dels propis arquitectes o dels seus familiars i compta actualment amb més d'una cinquantena d'arxius professionals, com els del Antoni Bonet, Grup R, Elies Rogent, Rafael Masó, G. Rodríguez Arias, N. Rubió i Tuduri, GATCPAC, o dibuixos dels arquitectes Gaudí, Berenguer, Masó, Llongueras, entre d'altres. Es tracta del fons existent més important d'arquitectura catalana dels segles XIX i XX, i és un dels centres documentals més importants del món especialitzat en arquitectura.

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

“LLUÍS DOMENECH I MONTANER. VIATGES PER L'ARQUITECTURA ROMÀNICA”

**Enric Granell i Antoni Ramon, arquitectes
Autors del llibre**

Sovint els més importants aspectes dels grans arquitectes romanen amagats. La imaginació de l'artista es nodreix amb materials que només ell sap veure, i quan les biografies ens parlen de les obres ens fan creure que surten del no res. Però això no és ben be cert.

La tradició de l'Edat mitjana fou per l'art de la segona meitat del segle dinou un d'aquests components. Ben jove encara Lluís Domènech i Montaner així ho reconegué en el seu manifest "En busca de una arquitectura nacional". Recol·lector impenitent, al llarg de la seva vida Domènech va arribar a aplegar un immens arxiu de fitxes, escrites i dibuixades, i de fotografies que conformaven una teranyina que abraçava tots aquells aspectes que segons ell definien la època: geografia, toponímia, heràldica, belles arts, arts decoratives...

La donació que l'any 2000 va fer Lluís Domènech i Girbau de l'arxiu del seu besavi a l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes va permetre l'estudi d'un fons documental inèdit. En el mapa d'aquest fons, les recerques sobre l'arquitectura catalana de l'alta edat mitjana prenen una especial importància. Lluís Domènech i Montaner va iniciar aquest treball per un desig genèric de conèixer l'art dels mítics orígens de la nació catalana; però no hi ha cap dubte que pensava publicar les dades en un llibre. El va estar preparant durant anys, però mai el va editar. *Lluís Domènech i Montaner. Viatges per l'arquitectura romànica* recull aquests estudis.

Les pistes sobre la forma definitiva que l'arquitecte volia donar al llibre eren escasses: un índex esquemàtic que s'anava desfilant fins esvaire i les primeres pàgines del primer capítol. En canvi disposàvem d'un ampli material classificat alfabèticament: set fitxers i unes capsas amb unes 1.500 plaques fotogràfiques preses per l'arquitecte i el seu fill Pere. Un munt de dades que ens han permès reconstruir la formació d'aquest fons documental. Afiliat des de la seva joventut a les societats catalanistes d'excursionisme científic, Lluís Domènech aprenqué a conèixer el territori viatjant. El nostre llibre dibuixa els itineraris de les seves visites als monuments.

De 1893 a 1906 Domènech anota minuciosament les seves impressions, producte d'una mirada sensible i científica alhora. Primer és un petit quadern - el Dietari de 1893 - després són fitxes on es perfila un mètode d'anàlisi. Descriu el camí, guiant com arribar-hi; explica la situació, l'emplaçament, escrivint o dibuixant, insistint en la topografia i en l'efecte de l'edifici en el paisatge. El conjunt el dibuixa en planta i seccions acotades. També inclou les parts diferenciades de l'església, fonamentalment el claustre i el campanar. Les anotacions escrites expliquen la construcció, el material, el color, l'estructura i l'estat de conservació. Domènech posa un èmfasi especial en il·lustrar els detalls ornamentals.

A banda del mètode de treball cal remarcar la qualitat del resultat: la vivesa del text, la bellesa del dibuix i de les fotografies. Tots són documents inèdits, que no solament tenen un valor arquitectònic, mostrant-nos uns edificis avui desapareguts o restaurats, sinó també el de la seva plàstica fotogràfica i de la informació etnogràfica.

Els viatges pel romànic de Lluís Domènech i Montaner s'entrecreuen amb la seva biografia polifacètica de polític, historiador i arquitecte. Així, la confecció del Dietari s'inicia l'any 1893, just l'any següent de les Bases de Manresa. La vida del polític interromp la de l'historiador l'any 1901 quan és escollit diputat en la candidatura dels quatre presidents. Contràriament quan el 1904 abandona la Lliga Regionalista disconforme amb la direcció de Prat de la Riba retorna al treball sobre el romànic, posant en marxa les campanyes més intenses que conclouen sobtadament el 1906. Un any després en crear-se l'Institut d'Estudis Catalans Domènech queda marginat. Amb el recolzament oficial Josep Puig i Cadafalch - l'antic deixeble predilecte - publicarà a partir de 1909 la seva *Arquitectura romànica a Catalunya*. Els comentaris de Domènech arremeten contra una política cultural "vanitosa" i guiada a satisfer interessos personals i desaprova no sols el contingut, sinó la mala qualitat editorial dels llibres de Puig. Don Lluís sent que la publicació del seu treball està ferida de mort en el petit món editorial català.

La publicació d'aquest llibre restitueix una peça del trencaclosques de la historiografia de l'art català, que tal vegada faci reconsiderar la narració històrica establerta. I a la vegada també ens hauria d'ajudar a veure l'arquitectura de Lluís Domènech i Montaner d'una manera nova.

Barcelona, a maig de 2006

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

LLUÍS DOMÈNECH I MONTANER. VIATGES PER L'ARQUITECTURA ROMÀNICA

Editor

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC)

Directors de l'edició

Enric Granell, Antoni Ramon

Coordinació Servei de Publicacions del COAC

Oleguer Gelpi , Laura Parellada

Arxiu Històric del COAC, Barcelona

David Ferrer, Andreu Carrascal, Núria Masnou, Montse Viu

Catalogació Fons Domènech

Lluís Bou, Antoni Ramon, Heiko Tritler

Transcripcions

Montse Viu

Traductors

Sue Brownbridge, Esteve Comes i Bergua, Jordi Palou

Disseny gràfic

Rosa Lladó, Aurelio Sánchez

Impressió

Grup 3 SL

Distribució

BOOKS ON THE MOVE ACTAR, S.L.

Agraiments

Lluís Domènech Girbau

Digitalització d'imatges

Jordi Mestre, Rita Udina

Fotografies

Arxiu Històric del COAC. Jaume Orpinell, Centre de Documentació d'Imatges - CDI

Preu: 48 euros (IVA inclòs)

D.L. B-15672-06

I.S.B.N. 84-96185-76-1

© d'aquesta edició, Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC)

© dels textos, els seus autors © de les imatges, Arxiu Històric del COAC

La digitalització de les plaques del fons Domènech i Montaner ha estat possible gràcies a la Fundació Caixa de Catalunya.